

כי תצא למלחמה

- שנה אחת אמר מרן זי"ע בשבוע הראשון של שובבי"ם: כתוב בתורת אבות "ה' איש מלחמה" - ה' נמצא עם איש מלחמה. מה אומר לנו הווארט הזה? כתוב פה חידוש עצום, שאף אם אין האדם מנצח, אלא רק הכריז על מלחמה, גם אז ה' נמצא עמו. אין הוא נמצא דווקא עם אחד שמנצח במלחמה, אלא עם כל אחד שמכריז על מלחמה. (השם נפשנו בחיים)
- הנה כידוע כי בכל מדינה יש משרד לבטחון ויש משרד לסעד. תפקידי משרד הסעד לעזור לעודד לנזקקים ונצרכים, ותפקידי משרד הבטחון להקים לוחמים חזקים עם נשק מתוחכם להדוף כל אויב. תפקידכם לעבור מבחינת משרד הסעד ולהיות מעתה משרד הבטחון - אנשי מלחמה ממדרגה ראשונה, בבחינת בחור איש מלחמה. קשה לי לראות איך בחור איש מלחמה מבקש סעד רוחני. הגיעה שעתכם הגדולה ונא ונא לא להחמיץ. ה' יהיה בעזרתכם גיבורי החיל. (נת"ש מכתב קכ"ט)
- סיפר חזב"נ הגה"ח ר' ישראל קופילוביץ שליט"א: מרן זי"ע אמר לי שיש חיילים פצועים ויש חיילים שבויים. החייל הפצוע שוכב ומתייסר בכאבים עזים, כולו מדמם, ואילו החייל השבוי - בריא, ופעמים רבות יש לו גם תנאים נוחים. מי שמסתכל במבט שטחי חושב כמה שפר גורלו של השבוי לעומת חברו הפצוע, אבל האמת היא שהפצוע יחלים ויחזור לביתו, משא"כ השבוי שנשאר בידי אויב ואינו יכול לחזור לביתו.
- הנשק המסוכן ביותר שהמדענים עוד חוקרים להמציא אותו, שלא יצטרכו ללחום עוד בנשק קטלני ושופך דם, אלא ע"י פצצות המרדימות

את כל שורות הלוחמים ושהאויב יכנס בטח למדינה וישתלט עליה, והמדינה לא תיפול אחרי מאבק ומות גיבורים רק מתוך הרדמה ונטילת כח הלחימה. הנשק הזה עוד לא הומצא בפועל. אך היצה"ר כבר משתמש בו נגדנו. (דברי שלום ואמת)

■ ראש ישיבה האחרון בברנוביץ' ר' יאשה מייצטער' סיפר, שנסע פעם לסלונים למרן הדברי שמואל והיה שם ביום חמישי והתכוון להשאר בשבת, וביום ה' דיבר מרן הדברי שמואל זי"ע מהגנרל מפרטטור שהיה אז לשיחת היום בפי כל, שבאותו זמן היה מלחמה בין טורקיה לרוסיה, ואותו גנרל עם כל האמריה שלו מסרו עצמם לשבי האויב. והיו שדרשו את אותו גנרל לגנאי, משום שעוד היה יכול להלחם ולא היה במצב כ"כ רע שהיה צריך למסור עצמו, ובכל זאת מסר עצמו, ויש שדרשוהו לשבת, שאחז שהמצב אבוד ואם לא יכנע – סתם יהרגו אותו ואת כל האמריה שלו. ואמר אז הדב"ש: וואס איז דער מער פון דער גנרל פון פורטטור, כלומר הבה נשפוט מהו הגורל הראוי לו, אויב ער האט גיקענט מלחמה האלטען און ער האט גיקענט שטיין, ער איז א בוגד וואס דארף פאשריבען ווערן לדראון עולם – אם עוד היה יכול להלחם ולא נלחם, הריהו בוגד שיחרט לדראון עולם ומגיע לו עונש חמור ביותר, אבל אם ערך מלחמה עד טיפת הדם האחרונה, שנלחם בכל כוחו עד שלא היה יכול להלחם יותר, אז גם אם נכנע לבסוף לא מגיע לו עונש. ואדרבא היה ראוי לקבל אות הצטיינות על שנלחם ככל יכולתו. ודימה זאת הדב"ש למאבקים בעבודת השי"ת, שאם עוד יכולים לעשות מלחמה וכו' (וכססיפר זאת ר' יאשע מייצטער, אמר שהרגיש אז שהשמוע"ס הזה מדבר אליו, ושכבר קיבל מה שנסע לקבל, ואמר לר' ישראל זלמן שהוא רוצה לנסוע למייצעט בחזרה, וענה לו ר' ישראל זלמן: וואס פראוועסטע שטיקעס ווי א לעכוויצער חסיד, ביום חמישי נוסעים חזרה מהרבי?).

(בנתיבות חזון)

כל יציאתך לא תהא אלא במחנה

- סיפר הגה"ח ר' צבי כץ שליט"א, שסיפר לו מרן זי"ע שלפני יותר מיובל שנים היה אברך שהיה לו נסיון אם לקרוא עיתון חילוני... שאלו הרבי זי"ע: ואיך עמדת בנסיון? והשיב בכנות: יש לנו שיעור בליל שישי יחד עם בני החבורה בלימוד אור החיים הק'. אם אקרא את העיתון לא יהיה לי פרצוף להגיע לשיעור באור החיים עם החברים, ואם לא אבוא כולם ידאגו וישאלו עלי, ומה אענה להם? ולכן העדפתי שלא לקרוא.
(יתד – פסח ע"ח)

- מעשה שהיה לפני עשרות שנים בתקופה שלא היתה הפרנסה מצויה כאן, והרבה היו נוסעים למקום מסויים לצורך פרנסתם, והיה אברך אחד שג"כ נסע מחוסר ברירה, אך בבואו שמה נוכח לראות שאין המקום מתאים לאברך חסידי ורצה לחזור. אבל התלבט במחשבותיו מה יאמרו כל קרוביו ורעיו אם יעזוב את כל הענין, הרי אף אחד לא יבין אותו. ועד שגמר בדעתו שיש אדם אחד בעירו שהיה קרוב ומקושר אליו, שבדאי יבין לרוחו, וזה נתן לו את הכח לעזוב את המקום ולחזור לביתו.
(בחכמה יבנה בית)

כי תבנה בית

- בזמן שבנו את הישיבה והקומה הראשונה היתה כבר בנויה, רצו לבנות את הקומה השניה אך אז התברר שיש צורך להוסיף ולחזק את היסודות. ואמר אדמו"ר זי"ע שהוא לומד מכך שגם אחרי שהאדם כבר בנוי ויש לו יסודות, אעפ"כ אפשר וצריך גם אז לחזק את היסודות.
- במכתב מר' משה אברהם ברזובסקי כותב: ועוד זכור אזכור את דברי אדמו"ר זצ"ל (הבית אברהם) בשעה שבניתי את ביתי ואת החיזוק שנתן לי. וכמה פעמים שמעתי מחסידים וגם מאדמו"ר זצ"ל כי על בנין בית יזמין השי"ת מאוצר מיוחד.

כי תבנה

- מרן זי"ע היה חוזר על מאמר צדיקים שמדור החיצוניים הוא בשממה, במקום שאין בנין, ולכן כאשר רוצים לבנות בית חדש או לעשות מעשה מעולם הבנין, כוחות הרע מתנגדים. ולכן נאמר ועשית מעקה וכו' (עיין מאור עיניים).
- סיפרה בתו של מרן זי"ע, שהוא היה שואל פעמים רבות: זה מעולם הבנין? האם את חושבת שהמשפט הזה היה מעולם הבנין?
(שלום ומבורך)
- כבר הזכרנו לעיל שיש אדם חיובי ויש אדם שלילי; יש שרואה רק את הטוב שבבריאה והטוב של כל אחד מחבריו, ויש שרואה רק את הרע שבבריאה בכללותה וכמו"כ את הרע והמרמה והצביעות אצל כולם... ושומר נפשו ירחק מזה. כמו כן ישתדל להיות תמיד מנמה בין אנשי הבנין והיצירה, ויזהר מאד מנטיה אחרי אנשי חורבן, שהם אוהבים הרס וחורבן ורואים בכל דבר את השלילה ונוטים לדעות שליליות, משום שעצם מהותם אינו מעולם הבנין. ועליהם רמזו חז"ל ואמרו "בנין נערים סתירה", מאחר שעצם מהותם אינה מעולם הבנין, ואילו "סתירת זקנים בנין", כי עצם מהותם הוא בנין, ואפילו כאשר יעשו סתירה יהיו התוצאות בנין.
(נתיבי עולם הישיבה)
- סיפר הרה"ח ר' קלמן רוזנגרטן: פעם נתתי לאדמו"ר זי"ע מכתב שהיה מלא במרירות. איני זוכר אם קרע את המכתב בפועל, אבל אמר כך: "את המכתב הזה צריך לקרוע. למה זה מוביל אותך? למה המחשבות הללו מובילות אותך?" אני עצמי חשבתי שיש בזה משום תביעת הנפש ודרישות גבוהות מעצמי, אבל הוא זי"ע ראה שזה לא בא מהכיוון של בנייה, ולכן פסל זאת מכל וכל.
- כשבנו את היכל הישיבה טרטר הקומפרסור ללא הרף והפריע לשיעורים. אמר אז אדמו"ר זי"ע: שני סוגי רעשים אינם מפריעים לי,

מצהלות ילדים משחקים ורעש של בנייה, מפני ששניהם קולות מעולם הבניין. (השם נפשנו בחיים)

■ סיפר אחד התלמידים: ישבתי פעם בחדר ההמתנה לקבלת קהל, ולפתע נכנסו כמה אברכים מלאים בכעס על כל מיני שינויים שנעשו ע"י גבאי ביה"כ, ורצו להכנס בדחיפות לאדמו"ר זי"ע בטענה שהם עומדים להפסיד את מקומם בגלל השינויים. כשיצא מי שהיה בחדר, נכנס המשב"ק הרה"ח ר' שמואל דייטש שליט"א לומר לאדמו"ר זי"ע את טענות האברכים, ואז יצא ואמר: הרב'ה אמר לי שעושים תקנה חדשה בסלונים, ומהי? שבסלונים אין תרעומת (אפשר להעיר, לבקש לתקן, אך לא בדרך של תרעומת שהיא מעולם החורבן).

■ בעת שהוכתר מרן מוהרשד"י הי"ד זי"ע, ישב אחד מחשובי אנ"ש בטבריה וכתב מכתב מתוך הכנעה רבה. הוא המתין לתשובה והיא לא באה, אז הוא ישב וכתב מכתב שני כנ"ל, ושוב לא הגיע מכתב תשובה. בפעם השלישית הזכיר בסוף מכתבו שזה המכתב השלישי שלו. לאחר זמן הגיע מכתב התשובה, ובסוף המכתב כתב לו מוהרשד"י זי"ע: בנוגע למה שכתב שזה המכתב השלישי, האמת שזה המכתב הראשון שאני רואה ממך, כי בפעם הראשונה שלחת את המכתב למקום אחר ובפעם השניה בדיוק נסעתי, אבל כלך לך מדרך זו של תרעומת כי מי שהולך בדרך זו מזמינים לו משמים על מה להתרעם.

כי יפול הנופל ממנו

תנא דברי רבי ישמעאל כי יפול הנופל ממנו ראוי זה ליפול מששת ימי בראשית שהרי לא נפל והכתוב קראו נופל אלא שמגלגלין זכות על ידי זכאי וחובה על ידי חייב. (שבת ל"ב)

■ החסיד ר' יודל קאזלווישצ'נר מאנשי היסוד העבודה התפרנס בצעירותו מניהול חנות קטנה. באחד הימים קם לו מתחרה שפתח חנות דומה בקרבת מקום לחנותו. מוכן שבאוכלוסיה המועטת של היישוב הקטן לא היה בכדי לפרנס את שניהם. אנשי המקום, שחיבבו את ר' יודל והיטב

חרה להם על מעשהו של משיג גבולו, המשיכו לקנות רק אצלו והדירו רגליהם מן החנות השניה. ברוב יאוש, קם מתחרהו בלילה אחד והצית אש בחנותו של ר' יודל, שנשרפה כליל. משנשבר מטה לחמו, נאלץ ר' יודל לקחת את משפחתו ולעקור מן המקום. לימים כשעבר לגור בוורשה השיח את כל המאורע באזני ידידו החסיד ר' משה יהושע הלפרין ז"ל, מאנשי השטיבל, והוסיף בצער כמדבר על ליבו: מילא, הנזק שקרה לי, שנשרפה החנות, ידעתי בבטחה שכך נגזר עלי, אין בליבי שמץ של טרוניא על כך, אולם רחמים וחמלה גדולה בליבי על האיש שעשה את המעשה. הרי אמרו חז"ל "מגלגלין זכות על ידי זכאי וחובה על ידי חייב", מה היה לו ליהודי מסכן זה שהינו כל כך "חייב", עד שגלגלו על ידו "חובה" גדולה כזו לשרוף את חנותי? ר' משה יהושע התפעל מאד מהדברים ושאל את ר' יודל: ועליו עצמו, על המתחרה, אין לכם שום טינה בלב? אף שמץ של תרעומת? התלהב ר' יודל וקרא: וכלום עשה זאת מעצמו? הלא השם אמר לו הבער את האש!

(בנתיבות אבות)

■ שנה אחת קנו בני הישיבה לאדמו"ר זי"ע במשלוח מנות בקבוק יקר מקריסטל שיפאר את שלחן השבת. כמה שבתות אח"כ דיבר אדמו"ר זי"ע בליל שבת הרבה בענייני אמונה. אח"כ מזג אחד הנכדים לעצמו יין לקידוש ובקבוק הקריסטל החליק מידי ונשבר לרסיסים. הנכד היה נבוך, אך אדמו"ר זי"ע אמר לו: אה, היינטיקע חסידים... הרי זה עתה דברנו על אמונה. לו היינו זוכים היינו רואים בעינינו שהבקבוק גמר את תפקידו ומאליו היה נבקע. משלא זכינו, נראה היה לנו כאילו החליק מידך ונשבר. היכן היא האמונה ששום דבר לא נעשה מעצמו והכל בהשגחה פרטית? (השם נפשנו בחיים)

■ מרן אדמו"ר בעל בית אברהם זי"ע הלך פעם לנחם אבלים בבית גדולים שאחד מבניהם הקטנים נפטר ל"ע מחמת אסון, ובני הבית החזיקו עצמם לאשמים באסון שקרה, שהיה נדמה להם כי גרמו לזה בידיים. אך איש מלבדם לא ידע מזה, ומרן זי"ע בבואו לנחמם, אמר להם משמו של

הרה"ק ר' יחיאל רבה של מוש, שאמר על זה שהעולם אומרים על כל מיני מקרים שקורים שנעשו בידיים, ואמר "בידיים, בידיים? וכי מי עשה שהידיים יפעלו באופן זה, לא הקב"ה? הרי הכל ממנו ית"י". הם נדהמו ממש מדבריו, שאף שלא ידע מכלום אמר להם את המילה הנכונה שאת הכל הקב"ה מנהיג, וגם מה שהאדם עושה ופועל בידיו, גם זה ממנו יתברך. (כ"ג בחשון מ"ג)

"תמן שכיחי באתר דמחבבן מילייהו"

- שנה אחת בשבת מירון בקידוש אמר מרן זי"ע שמוע"ס שחלק נכבד ממנו היה דברים של הבית אברהם זי"ע (השיחה מופיעה בנת"ש דברים עמ' קמ"ה אות ג' עד סוף המאמר), ואח"כ אמר שבאמצע הקידוש חשב שהציבור בכזו שעה גבוהה, ובודאי הבית אברהם נמצא כאן, ובבואו לדבר לא העז לדבר בפני הבית אברהם, לכן חזר בעיקר על שיחותיו זי"ע.